

Zasedání Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování ÚV ČR

Datum konání: 18. prosince 2019
Zahájení: 11:00 – cca 15:00 hodin
Místo konání: Úřad vlády ČR – Vladislava 4, Praha 1 – místnost: Fórum

Přítomni: Bartů Lumír, Hančín Peter, Husák Jan, Petroková Helena, Smotlachová Ilona, Špicarová Stašková Barbora (zástup za D. Pospíšila), Theuserová Iveta

Omluveni: Albert Gwendolyn, Köttnerová Renáta, Lukač Štefan, Pospíšil Petr, Štern Petr, Zeman Marek

Hosté: Růžička Čeněk

Úřad vlády ČR: Jůnová Klára, Hlavová Kateřina, Mertlík Tadeáš

Agentura pro sociální začleňování: Beňák David, Kratochvíl Michal

Program:

11:00	Zahájení zasedání
11:15	Informace o budoucnosti Monitorovacího výboru pro činnost ASZ
11:45	Informace o vývoji spolupráce se statutárním městem Most (případně hlasování o ukončení spolupráce)
12:30	Informace o činnosti Agentury pro sociální začleňování v lokalitě Litvínov, Chomutov, Cheb
14:00	Informace o roli Agentury pro sociální začleňování při naplňování Strategie sociálního začleňování a Strategie romské integrace v budoucím programovém období
14:30	Různé
15:00	Závěr

Úvod

Klára Jůnová, tajemnice Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Výbor“), zahájila jednání Výboru, přivítala jeho členy a zástupce Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“). Vzhledem k tomu, že se jednání účastnilo 7 členů Výboru (nebo jejich zástupců) (dále jen „členové“), byl Výbor usnášeníschopný.

1. Informace o budoucnosti Monitorovacího výboru pro činnost ASZ

Klára Jůnová na úvod uvedla, že Agentura přechází na Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) s účinností od 1. ledna 2020. V této souvislosti bude nutné změnit statut Výboru ale i statut Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „RVZRM“). Jan Husák dále doplnil, že bylo

vedeno jednání na MMR s náměstkem ministryně vnitra D. Koppitzem. Z jednání vyplynulo, že Agentura zůstane pod dohledem Výboru, ale nebude hodnotit přihlášky obcí do Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (dále jen „KPSVL“). Výbor se má stát odbornou platformou pro monitoring činnosti Agentury. Členové Výboru budou informováni o tom, jaké obce se do KPSVL hlásí a mohou dát k přihláškám své stanovisko, se kterým se však Agentura nemusí vypořádávat, tzn., může, ale nemusí k nim přihlížet. David Beňák uvedl, že poté, co Agentura obdrží přihlášku obce do KPSVL, zašlou jí prostřednictvím tajemnice Výboru členům Výboru, aby tak měli možnost se k dané přihlášce obce vyjádřit. O těchto přihláškách by se poté vedly na prezenčních jednáních Výboru debaty, které by byly zohledněny při spolupráci Agentury s danou obcí.

David Beňák dále přislíbil, že v nejbližších dnech zašle tajemnici Výboru předpřipravenou novelu statutu Výboru a také návrh změny statutu RVZRM. Statut Výboru bude členům zaslán k připomínkám, poté je nutné, aby ho schválila RVZRM. Dále uvedl, že hlasování o metodice KPSVL zůstane v kompetenci Výboru, a že je možné, že se na nějakou dobu bude muset zastavit proces přijímání obcí ke spolupráci, a to do té doby, než bude schválena nová metodika KPSVL.

2. Informace o vývoji spolupráce se statutárním městem Most (případně hlasování o ukončení spolupráce)

Klára Jůnová uvedla, že na minulém zasedání Výboru byla situace v Mostě již řešena. Hovořila o tom, že město s Agenturou nespolupracuje, nezve ji do pracovních skupin, a že přístup města nezměnila ani návštěva zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Dále uvedla, že na posledním zasedání RVZRM bylo připraveno usnesení s doporučením ukončení spolupráce se statutárním městem Most, které však, vzhledem k tomu že David Beňák nebyl na zasedání přítomen, nebylo projednáváno.

David Beňák dále představil Agenturou připravený dokument, který rekapituluje základní aspekty spolupráce Agentury s městem Most. Podle něj se zlomovým okamžikem stalo zjištění záměru města Most vystavět modulární bydlení v lokalitě Chanov, přičemž vedení města o tomto záměru neinformovalo Agenturu a dále ani nechtělo vést debatu o kvalitě a účelnosti tohoto typu bydlení. Město Most sice posléze vyjádřilo zájem dále spolupracovat na koncepci bydlení resp. Tematickém akčním plánu v oblasti bydlení. Město Most, se ale jednoznačně nevyjádřilo, zda navržené doplnění memoranda o spolupráci o principy, které budou vést jednání o nové „koncepti bydlení“ ve městě Most směrem od prohlubování segregace v sídlišti Chanov. Dále byla práce Agentury ve městě hrubým způsobem mediálně napadena bez toho, aby město Most jako partner se proti nepravdivým a zavádějícím formulacím ohradil. Dále město Most zveřejnilo článek, který jednoznačně podporuje rezidenční segregaci a negativní vztahy mezi Romy a majoritním obyvatelstvem města. To jsou další důvody, proč Agentura navrhuje spolupráci se statutárním městem Most ukončit.

Dále se vedla diskuze o datu, ke kterému by měla být spolupráce Agentury s městem Most ukončena. Vzhledem k plánovanému projektu, který se zaměřuje na komplexní podporu vzdělávání, nechce Agentura spolupráci ukončit již k 31. prosinci 2019. Z tohoto důvodu David Beňák navrhl termín ukončení spolupráce k 1. únoru 2020 s tím, že je o tomto termínu informována také zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Michal Kratochvíl dále doplnil informace k plánovanému projektu v Mostě, který je primárně zaměřen na žáky. Dle jeho slov si žádost o podporu může podat nestátní nezisková organizace, a to pro práci ve všech mosteckých školách, a také pro práci v dalších organizacích, které pracují s předškolními dětmi, ale i žáky základních a středních škol. Podle něj se jedná o jediný zdroj

financování na tyto aktivity ve městě Most. Tento projekt by měl být financován z výzvy OP VVV. Dále uvedl, že modulární výstavba je již schválena, a že si ji město bude financovat z vlastních zdrojů. Dále členy Výboru informoval o tom, že město soustavně využívá problematiku sociálně slabých lidí, jako politickou kampaň.

Ilona Smotlachová informovala, že uzávěrka přihlášek do OP VVV je 7. února 2020, a že dopad projektu musí být posuzován na území obcí, které jsou zapojeny v KPSVL. Podle ní tak nastane situace, že poté, kdy bude spolupráce s městem Most ukončena, a nebude tudíž město Most již zapojeno do KPSVL, nebudou nestátní neziskové organizace, které chtějí působit v mosteckých školách, oprávněným žadatelem o podporu. Tento názor však I. Smotlachová ověří u pracovníků z odd. metodiky OP VVV na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

David Beňák dále hovořil o tom, že všechny projekty musí být monitorovány i po ukončení spolupráce, a to včetně vyhodnocení dopadů působení Agentury v jednotlivých obcích. Helena Petroková v této souvislosti uvedla, že dle výzvy OP Z je klíčové, aby bylo memorandum platné v době, kdy je vydáváno rozhodnutí.

Jan Husák následně ukončil debatu a uvedl, že podle proběhlé diskuze všichni členové Výboru souhlasí s ukončením spolupráce, a že navrhuje, aby byl termín ukončení upřesněn podle výkladu řídicího orgánu OP VVV (I. Smotlachová). V této souvislosti byl David Beňák také požádán o sdělení termínu ukončení spolupráce členům Výboru nejpozději do 15. ledna 2020, aby se mohla tato informace sdělit na únorovém zasedání RVZRM.

Následně předseda Výboru vyzval přítomné členy k hlasování o návrhu usnesení a uvedl, že hlavním důvodem pro ukončení spolupráce Agentury se statutárním městem Most je, že vedení města nespolupracuje se zástupci Agentury, a že město podporuje opatření, díky kterým dochází k prohlubování segregace ve městě.

Usnesení č. 30/2019 Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování ze dne 18.12.2019

Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování:

I. schvaluje ukončení spolupráce Agentury pro sociální začleňování se statutárním městem Most;

II. pověřuje ředitele Agentury pro sociální začleňování k vypovězení Memoranda o spolupráci v rámci takzvaného Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám.

Pro přijetí usnesení hlasovalo 7 členů Výboru, nikdo se nezdržel a nikdo nebyl proti. Usnesení bylo přijato.

3. Informace o činnosti Agentury pro sociální začleňování v lokalitě Litvínov, Chomutov, Cheb

Michal Kratochvíl nejdříve představil stávající situaci v Chomutově. Uvedl, že má vedení města zájem řešit problematické cílové skupiny. Vznikla např. pozice protidluhového koordinátora města, podařilo se také zahájit komunikaci mezi městem a společenstvím vlastníků jednotek (dále jen „SVJ“) bytů. V rámci působení Agentury vznikla také např. metodika „*Jak řešit (spekulativní) dluhy vlastníka bytové jednotky*“. Michal Kratochvíl dále členy Výboru informoval o tom, že město

postupně vykupuje sociální byty, a to s cílem získat do roku 2023 alespoň 120 sociálních bytů. Hovořil také o tom, že je na město vyvíjen ze strany Agentury tlak, aby se na území města zrušilo OOP, což je jeden z důvodů, proč ve městě Chomutov vzniklo v nedávné době stanové městečko, ve kterém byla většina lidí z místních ubytoven. Město se v této souvislosti alespoň snaží navyšovat kapacitu nocleháren a azylových domů, aby lidé nebyli na ulici. Nicméně dle jeho slov jiná nabídka na bydlení pro ně v současné době bohužel není.

Jan Husák se zeptal, co se stane po ukončení realizace projektu, zda se město zavázalo, zda bude dál vykupovat byty a realizovat nastavenou politiku. Michal Kratochvíl uvedl, že vykupování bytů v Chomutově bude pokračovat i po ukončení projektu, neboť město vykupuje byty z vlastních zdrojů. Domnívá se, že u aktivit, které realizují neziskové organizace, bude kontinuita také zachována. Nejsou však zavázáni k tomu, ve věcech pokračovat. Dále uvedl příklady některých měst, jako například Kadaně a Dubí, které již samostatně fungují, a to díky nástrojům, které tam Agentura pomáhala zavést.

V Litvínově je dle jeho slov situace podstatně horší, a to i z toho důvodu, že je nedostatek personálu pro zajištění potřebných terénních služeb a nedostatek větších státních neziskových organizací ochotných pracovat v Janově. Byla představena stávající situace v Litvínově a obchod s chudobou. Dále hovořil o tom, že se vylidnilo centrum Janova (jedná se o 17 prázdných panelových domů). Lidé dle jeho slov odchází do jiných domů, kde jsou ještě obyvatelné byty nebo bydlí jejich příbuzní a dochází tak k zatěžování těch domů, kde doposud problémy nebyly. Město se snaží vykupovat prázdné domy, aby mohly být zbořeny. Dále M. Kratochvíl uvedl, že ve městě fungují služby, které však řeší problémy spíše jednotlivců než celé komunity. Proto je snaha najít řešení strukturálních problémů, aby například město bylo schopno vytipovat slušné pronajímatele. Vizí je, aby se vytvořilo kapacitní právní poradenství zaměřené na oblast bydlení. Klára Jůnová se dotázala, zda mají nějaké projekty zaměřené i na tamní segregovanou školu. Michal Kratochvíl uvedl, že město dlouho nechtělo v této oblasti spolupracovat, ale že i v této oblasti se očekává započetí spolupráce.

Iveta Theuserová uvedla, že by byla ráda, aby vedení města i Agentura kladly větší důraz na zapojení místních obyvatel do řešení situace v Janově. Michal Kratochvíl v této souvislosti uvedl, že je snaha komunitu stmelovat, nicméně města komunitní práci většinou neumí dělat, a je proto potřeba, aby došlo k nějakému globálnímu zásahu zvenku, jinak situace nebude nikdy vyřešena.

Dále byla vedena diskuze o tom, jestli jsou města připravena na to odkupovat byty a starat se o ně. B. Stašková uvedla, že se jich města často ptají, zda je nastavená koncepce, kolik mají mít sociálních bytů. Uvedla také, že neexistuje univerzální odpověď, neboť každé město je jiné, má jinou strukturu a jiné potřeby. Je proto potřeba mapovat situaci na místě a nastavit si správně bytové hospodářství a politiku, což obce často neumí a nedělají. Uvedla, že ceny nájmu jsou někdy velmi nízké a město se nedívá, kolik peněz získá z nájmu a kolik peněz musí do bytů investovat.

B. Stašková členy Výboru dále informovala o dotačním titulu Výstavba. Uvedla, že by bylo dobré, aby Monitorovací výbor podpořil to, že nebudou podporovány sociální domy. Uvedla, že dle dnešních pravidel je možné ze státních peněz postavit sociální dům, čímž může za několik let dojít k vytvoření koncentrované vyloučené lokality.

Michal Kratochvíl dále uvedl, že se začíná klást větší důraz na čerpání všech dotací. Jako příklad uvedl IROP, kde v minulém programovacím období byla snaha vyčerpat co nejdříve všechny alokované finanční prostředky, což nenahrávalo těm, kteří věci dlouhodobě plánují.

H. Petroková za řídicí orgán OP Z uvedla, že není záměrem, aby byly všechny alokované finanční prostředky vyčerpány hned na začátku programového období, ale že stejně jako IROP budou i oni

tlačení do rychlého čerpání nebo rychlejšího nastartování nového programového období, ve kterém bude možnost čerpání nastavena na N+2, tzn., že alokované finanční prostředky bude nutné vyčerpat za kratší dobu, než to bylo v rámci toho současného období. **V této souvislosti je nezbytné upozornit obce, že je nutné začít připravovat strategie a koncepční dokumenty nikoliv až se spuštěním nového programového období, ale alespoň rok předtím, než bude plánování zveřejnění výzvy.**

Michal Kratochvíl dále uvedl, že měla být na tomto jednání představena ještě prezentace práce ve městě Cheb, nicméně spolupráce Agentury s městem zde aktuálně neprobíhá.

4. Informace o roli Agentury pro sociální začleňování při naplňování Strategie sociálního začleňování a Strategie romské integrace v budoucím programovém období

Klára Jůnová informovala členy Výboru o přípravě Strategie romské integraci na období 2021-2030, která by měla být schválena během příštího roku. V současné době se navrhovaná opatření projednávají s jednotlivými resorty. Vzhledem k tomu, že je Strategie romské integrace často zaměňována za Strategii sociálního začleňování, bude Strategie romské integrace postavena zejména na antidiskriminačních opatřeních.

Agentura v přípravě Strategie romské integrace spolupracuje na tématech zaměstnávání, zdraví a bydlení, ale spíše ve formě výzkumné činnosti. K. Jůnová dále informovala, že po třech letech bude možná revize Strategie romské integrace, v rámci které mohou být navržena konkrétní opatření plynoucí z výsledků realizovaných výzkumů. Dále uvedla, že v případě zájmu je možné se do přípravy Strategie romské integrace zapojit. B. Špicarová Stašková v souvislosti s přípravou kapitoly bydlení uvedla, že OECD připravuje pro MMR analýzu, která bude mj. mapovat oblasti, ve kterých má ČR v oblasti bydlení problémy. Budou vytvořeny hodnotové mapy, ve kterých jsou velmi detailně uvedeny ORP, pověřené obecní úřady, nájemné atd. Dle jejich slov by i tyto informace bylo možné využít při přípravě Strategie romské integrace.

Zapsala: Mgr. Klára Jůnová

Schválil: Mgr. Jan Husák

Přílohy:

1. Prezentace spolupráce ASZ a města Chomutov
2. Prezentace spolupráce ASZ a města Litvínov